

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Kato, kšakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje ob enostopne petčrtvste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprte reklamacije so poštnino prosta.

S pobojem v volilni boj! Fej!

Lepo so začeli liberalci sedanji volilni boj. Za zadnje nedeljo so najeli tri cestne tolovače, da so napadli s shoda pri Sv. Antonu na Pohorju vračajočega se odbornika Slov. kmečke zveze, g. Žebota, in le sreči se ima zahvaliti g. Žebot, da je tolovajem odnesel življenje in zadobil samo močne poškodbe.

S poboji hoče torej liberalna stranka voditi sedanji boj. Dovolj značilno za njeno popolno propalost. Na kake uspehe ne more pokazati, s programom si ne upa pred ljudstvo, in zato prihaja z noži, s cepci, s kladami. Kdor ji nasprotuje, tega pobije.

Ako si hoče liberalna stranka s svojim novim načinom priroriti mandat, potem jo čaka težka naloga. Kajti predno pride do zmage, pobiti bi morala večino volilcev, večino prebivalstva.

Slovensko ljudstvo! Premišljuj ta slučaj, s kojim je začela liberalna stranka volilni boj, in sodi trezno: Ali morejo ljudje, ki delajo za svoje kandidate s tolovaji, imeti resno voljo, koristiti svojemu ljudstvu? Ali more pošten človek, naj si je potem že katera koli mišljenja, biti za tolovaško družbo? Ali more od nje pričakovati druge, nego tolovaške pomoči?

S tolovaji naj gredo le tolovaji! Vse drugo pošteno, slovensko ljudstvo pa se ravno vpricho tako grdega dogodka zberi polnoštevilno pod zastavo Slovenske kmečke zveze. Tudi Kmečka zveza je že doživela nesrečo, da v tem okraju ni imela večine. Toda s tolovaškimi sredstvi ni nikdar delala. Odkrito delo za ljudsko korist ji je pridobilo v trenutku izgubljena srca zopet nazaj, in sedaj je večina okraja v njenem taboru, v taboru dela in istinitega napredka. Kdor pa še ni prišel k njej, a misli pošteno, zanj je ob nečutenem napadu na g. Žebota najboljša prilika. Združimo se vsi in delajmo na zmago Kmečke zveze in njenega kandidata dr. Verstovškega!

Nadomestna volitev za državni zbor.

Volilno gibanje v okrajih Gornjigrad—Marenberg je že v živahnem toku. Stranke so že pripravljene. Naša stranka je stopila z odkrito zastavo v boj. Narodna stranka pa uganja, kakor je že pri njej navada, ostudno hinavščino. Izpočetka je izjavila, da na

PODLISTEK.

Stoletnica šole na Gomilskem.

Jubilejska slavnost dne 22. maja m. m. 100letnega obstanka tukajšnje šole je v kljub neugodnemu vremenu kaj lepo uspela. Že poprejšnji večer so pokali topiči ter napovedovali vsej okolici ta dan veselja in radosti. Šola si je nadela praznično obleko. Bogato so jo okinčala dekleta iz Grajske vasi z zastavami, cveticami in zelenjem, dočim so gomilska dekleta slavnostni prostor spremenila v pravcati spomladanski hram, fantje pa so priredili napise. Pred šolo blestel se je rek: „Pravo učenje da lepo vedenje, odpira stezico v srečno življenje.“ Pred vhodom na slavnostni prostor se je nahajal napis: „Iskren pozdrav našim blagim mladim ljubim,“ na drugi strani pa v pomnjo bivšim učencem in učenkam: „O srečni časi, kje ste vi? Preteklih mojih mladih dni. Zastonj vas kličem zdaj nazaj, Minil mi je detinstva raj.“

Ob 10. uri predpoldne bila je slovesna zahvalna služba božja, pri kateri je braslovski č. g. dekan v lepem govoru in šoli kaj prijaznem smislu razložil pomen današnjega jubileja.

Ob 3. uri popoldne pa se je pričela šolska in obenem ljudska veselica. Vovkov kozolec bil je kmalu dupkoma poln, dasi je največji v celem okolišu. Navzoči so bili poleg domačinov še gostje iz Braslovč, Vranskega, Polzele, St. Pavla, St. Jurja, Mozirja, Nazer, Rečice itd. Žal nam je, da nekateri odlični gostje, ki so zaradi silnega deževnega naliva nekoliko pozneje došli, sploh niso več mogli dobiti primernih

vsak način postavi svojega kandidata. Zadnje nedeljo pa so v Slovenjgradu sklenili, da se postavi neodvisen kandidat. Torej se Narodna stranka v tistem okraju, ki je bil nekdanj njena trdnjava, niti ne upa nastopati z lastnim kandidatom, temveč hoče na limanice neodvisnosti vloviti nekaj političnih gimpelnov. Toda veliko jih ne bo vjela. Poročila iz raznih krajev pričajo, da vlada splošno navdušenje za kandidata K. Z., prof. dr. Verstovškega. V naslednjem priobčimo nekaj teh poročil.

Rečica ob Savinji.

Na Telovo, dne 26. pretečenega meseca popoldne ob 4. uri sklical je odbor Kmečke Zveze za celi obsežni okraj Gornjigrad shod zaupnikov, ki se je vršil v prostorih g. Franc Stiglic. Udeležba bila je mnogoštevilna, da je bil sestanek v resnici živa slika mišljenja celega okraja, ki je že v nebroj slučajih pokazal, v katerem taboru mora stati mož poštenega značaja. Shodu je predsedoval odbornik K. Z., Anton Turnšek, ki odda po uvodnem govoru besedo gošpodu dež. in drž. poslancu dr. Benkoviču, kot zastopniku osrednjega odbora K. Z., kateremu gre vsa čast za njegovo požrtvovalno udeležitev, da je shod res uspel po svojem namenu. V obširnem govoru nam je podal g. poslanec jasno sliko razmer. Predsednik pojasnjuje obširno pomen in nagibe sestanka, na katerem naj ljudstvo prosto govori brez vsakega pritiska, ter si naj izbere moža znanja, čistega značaja in odločnega nastopa. Vsem stavljenim pogojem vsreza v najboljši meri prof. dr. Verstovšek v Mariboru, kateri je že v več slučajih kot deželni poslanec za slovenjgraški okraj pokazal ljubezen do kmeta, ter je bil vsled tega tudi na zaupnih shodih v sodnih okrajih Šoštanj, Slovenjgradec in Marenberg proglašen enoglasno za kandidata. Priredilo se je glasovanje za in proti, pa nihče se ni oglasil v nasprotnem smislu, in ob splošnem navdušenju so se zedinili vsi glasovi za g. deželnega poslanca dr. Verstovškega. Nastopilo je še v teku 2% urnega zborovanja več govornikov. Izrazila se je želja, naj besede, izgovorjene na zborovanju, najdejo odmev noter do najmanjšega kotička našega okraja, ker v edinosti je moč. Izrekla se je zahvala za poset g. dr. Benkoviču in njegovim velečislanim kolegom državnim in deželnim poslancem, katerim gre vsa čast zavoljo odločne branitve slovenskih pravic v štajerskem deželnem zboru. Soglasje, ki je vladalo na zaupnem shodu na Rečici, naj se v obširnejši meri pokaže na dan volitve dne 4. julija.

prostorov. Dotični (gostje) gospodje naj nam to blagohotno oprostite.

Najprej je nastopila šolska mladina ter deklamovala in potem zapela več triglasnih, za šolo pripravnih narodnih pesmic tako ubrano in z občutkom, da se jej je vse občinstvo divilo. Potem je šolski voditelj v spominskem govoru oertal delovanje šole v poučenem in vzgojevalnem oziru. Omenil je, da šteje tukajšnja šola med svoje učence lepo število mož, ki zavzemajo danes ugledna mesta v človeški družbi. Svoje temeljno znanje so si tu pridobili štirje duhovniki, dva zdravnikarja, pet c. kr. uradnikov, štirje učitelji in obilica nadebudnega dijaštva.

Tudi ni danes v vsem gomilskem okolišu odraslega človeka-domačina, ki bi ne bil vsaj nekoliko več čitanju, pisanju in računanju. Šola pa ni samo učilnica, marveč tudi vzgojevalnica. Napačno je torej mnenje, da je otrok, ki se zaradi slabe nadarjenosti ni mogel dosti naučiti, zastonj hodil v šolo. Saj se deca v šoli napeljuje tudi k spodobnemu vedenju in krepkemu življenju. Tu se vcepi otroku smisel za red in snago ter se mu vzbuja zavest, da je človek v stvarjen za delo, da je vsako koristno delo zanj častno, brezdelo pohajkovanje pa poniževalno in pogubno. Tu se mu predložijo tudi mišni vzori, po katerih mu boče v življenju stremiti, oziroma jih posnemati. Tu se mu skratka ogreva srce za vse lepo, dobro in plemenito, da si pridobi idealno naziranje o svetu in da, stopivši iz šole, ne smatra gonje po posvetnem blagu, kot edini smoter človeškega življenja.

Tako je delovanje šole v vzgojevalnem oziru. Ali ni to vsaj toliko vredno, kakor priučevanje potrebne znanja?

Potem je govornik podal zgodovinske črtice o postanku in razvitku tukajšnje šole. Ustanovil jo je l.

Sv. Anton na Pohorju.

Po poznem cerkvenem opravilu so se zbrali volilci iz cele župnije v velikem številu v mežnariji k volilnemu zborovanju.

Predsednikom shoda je bil izvoljen gospod Janez Mravljak, zapisnikarjem pa domači g. župnik. Besedo je dobil gospod Fr. Žebot iz Maribora, ki je v enournem govoru poljudno obrazložil program Kmečke zveze in njenega kandidata dr. Verstovškega.

Med zborovalci je bilo veliko zanimanje in so z odobravanjem sledili izvajanjem gospoda govornika.

Govornik je podrobno govoril o davkih, o šolskem vprašanju, ter o vseh drugih agrarnih zahtevah našega ljudstva.

Ko je omenjal, kako so se naši poslanci, med njimi v prvi vrsti dr. Verstovšek, v deželni zbornici odločno borili za pravice slovenskega kmečkega ljudstva in z obstrukcijo zabranili razne preteče krivice, so v glasnem odobravanju volilci izražali poslanecem K. Z. zaupanje.

Z veseljem se je sprejela kandidatura dr. K. Verstovškega, posebno navdušeni so bili možje, ko je govornik imenom kandidata obljubil, da bo vselej in povsod smatral za svojo najsvetejšo dolžnost, delovati za blagor in dobrobit slovenskega kmečkega ljudstva. Govornik je volilcem natančno razložil pomen volitev in volilnega boja.

Ob koncu so zborovalci izražali svoje želje. Navdušenje je bilo veliko, ko je govornik obljubil imenom kandidata, da bo v bližnjem času sam prišel med svoje volilce. Volilci so obljubili, da bodo z vsemi močmi delovali za izvolitev dr. Karol Verstovškega.

Ta shod, ki se je krasno izvršil, je bil prvi shod pri Sv. Antonu. Led je prebit, ljudstvo se zaveda. Slava vrlim možem pri Sv. Antonu!

Podgorje.

V nedeljo dne 29. maja je bil pri nas volilni shod v stari šoli.

Predsednikom so izvolili navzoči volilci gospoda župana Vrčkovnika Janeza, po domače Novaka, ki je v krepkih besedah pozdravil zaslužnega in delavnega deželnega poslanca dr. Verstovškega kot kandidata za nadomestno državnozbornsko volitev.

Dr. Verstovšek je obširno razvijal svoj program in zlasti povdarjal stališče, katero zavzema on kot poslanec S. K. Z.

1810 tačasni tukajšnji č. g. kurat Andrej Juh, ki je postal pozneje prošt v Dobrli vasi na Koroškem. Izposloval je namreč v to svrhu potrebno podporo deloma od verskega zaklada, deloma od saneškega graščaka Antona pl. Ruhethal. Vsled tega so se vaščani odločili za stavbo posebnega šolskega poslopja. Kot prvi posvetni učitelj je bil tu nameščen g. Lovrenc Paznik, doma iz St. Kancijana na Koroškem. Deloval je tu celih 50 let. Bil je vnet za svoj poklic ter si znal pridobiti ljubezen svojih soobčanov. Bil je dober šolnik, dokler mu niso opešale telesne moči. Imel je iz tujih fara otroke na hrani, da so se tu šolali. Leta 1865 preselil se je v boljšo domovino. Njegovi bivši učenci postavili so mu kamenit nagrobni spomenik z napisom: „Tu v pravičnosti njih mnogo ste počevali. Da bi se tam med rajskim zvezdam' radovali.“

Po njegovi smrti jela je šola izgubljati vsaj dober sloves. Krivo temu je bilo pogosto menjavanje učiteljskega osobja. V naslednjih 10 letih službovalo je namreč tu zaporedoma 7 učiteljev. Sele g. Ivan Reich je vstrajal delj na svojem mestu. On je preosnoval šolo v smislu nove šolske postave, da je prišla v nje materinščina do polne veljave. Vsled tega so se učni vspehi boljšali, in šola je jela polagoma, a dosledno napredovati.

Leta 1887 razširila se je šola v dvorazrednico. Leta 1892 dospel je tačasni šolski voditelj na svoje mesto. Za njegove dobe pridobila je šola šolski in sadni vrt ter se opremila s potrebnim telovadnim orodjem.

Leta 1903 se je razširila v trirazrednico. Pri tej priliki se je šolsko poslopje popolnoma prenovilo in po higijeničnih predpisih uredilo. Poskrbelo se je tudi za potrebe bodočnosti. Tako je dosegla šola sedanjo stopinjo svojega razvitka.